

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisuri nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele

BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena la N. Dukas Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körút).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o colônă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifa și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXIV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 s. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare. Tergul Inului Nr. 80, eteșiu I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 cor. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 5.

Brașov, Luni-Marți 9 (22) Ianuarie.

1901.

Programul noului fișpan.

Voim să vorbim astăzi despre declarațiunile, ce le-a făcut noul fișpan al comitatului nostru, conte Stefan Lazar, în discursul său de instalare.

D-l fișpan a introdus aceste declarațiuni cu asigurarea, că d-sa se identifică cu politica guvernului în direcțiune liberală și că pe baza acésta, urmând necontentit direcțiunii, voesce să servescă intereselor progresului.

Asigurarea de mai sus privitoare la direcțiunea, ce are s'o ia delagvern, era ceva de sine înțeles. Fișpanul este după poziția și chemarea lui de ați, omul de încredere al guvernului și ca atare, firesce, nu pôte decât să îmbrățișeze și să propage politica guvernului. Asta-i atât de lămurit, încât s'ar puté dice, că nici nu mai e nevoie de-a mai întreba de un program special al unui fișpan.

Și totuși contele Stefan Lazar a desfășurat un program al său de administrare special, care ne dă să cunoșcem, că este mai multilateral și că nu vede culmea misiunii sale numai într'aceea de-a servi pe șeful său dela interne, ci-l preocupă și problemele mari ale administrației, ce le vede în necesitatea, de-a crea condițiunile și de-a înlătura piedecile pentru programul material și cultural al populațiunii.

Pe cât scim noi d-l Lazar este până acum cel dintâiu dintre fișpanii d-lui Szell, care în discursul său de instalare a accentuat în mod clar și hotărît necesitatea absolută a reorganizării administrației, pe care o numesce prea de tot greoie și lipsită de sistem. În consecință el ajunge la nisce conclusiuni luate din experiență, relative la chemarea funcționarului executiv administrativ, cari sunt mai accesibile priceperii omenilor doritori de a vedé o cât de mică îmbunătățire. Astfel dize d-l fișpan între altele, că funcționarul chemat a promova bunăstarea, că prin urmare trebuie să se acomodeze cercului publicului, pe care trebuie să-l servescă; să cunoască jurstările, situația și dorințele lui și să scie mai ales, că este, cum se dice, pentru totalitatea publicului, érá nu publicul pentru el; problema lui nu e de-a aplica legea după litera ei rigidă, ci trebuie să aibă în vedere înainte de toate intențiunile legii; că funcționarul trebuie să caute așî câștiga simpatia populațiunii printr'o atitudine amicabile, gata de a asculta gravaminele și dorințele fișcării.

Conduc de asemeni vederi, în ce privesce misiunea funcționarilor administrativi, noul fișpan promise, că cu deosebire pe terenul economic se va nisui a realiza progresele indigitate în administrația. Tóte acestea n'au putut să facă decât cea mai bună impresiune, care a mai crescut când fișpanul a declarat, că nu este amic al burocratismului, care împiedecă numai o grabnică și dréptă rezolvare a intereselor părților.

Acum însă contele Lazar ajunge la punctul cardinal, la țifina dela care atérnă în prima liniă și posibilitatea unei bune, drepte și prompte administrațiuni, și buna convețuire, înțelegere, pace și liniște dintre naționalități, la carí dice că țintesce. Și acest punct cardinal este dreptul de limbă. În privința dreptului de limbă noul fișpan n'a fost în stare să dea nici un fel de asigurare. Aici se taie de-odată în mod subit ideile sale despre progresul administrației și-și ocupă locul lor ideile directive ale guvernului. De-odată, constatând faptul, că în acest comitat se va vorbi și de-aci încolo în mai multe limbi, esclamá fișpanul, că „acésta se nu ne împiedece în împlinirea marilor probleme.“ Inșé află de lipsă a adauge imediat: „dér se nu uităm în nisuințele noastre, că *trebuie să fim fiil bunii ai statului național unitar maghiar*, care... nu pôte suferi nisuințe îndreptate în contra ideii statului unitar“.

Va se dîcă dreptul de limbă, lupta pentru el, ne avertiséză d-l fișpan, că pôte fi luată ca îndreptată în contra unității statului! Și acésta ni-o indică, deși în alt loc ne-a asigurat, că pe lângă respectarea legii și iubirea de dreptate, va stărui și pentru „respectarea principiilor politice“ în comitat.

Dér étă, ce ne mai spune d-l fișpan: „Trebuie ca pe lângă mersul neîmpiedecat al afacerilor administrațiunii atât de importante, să procedem echitabil în ce privesce *usul diferitelor limbi*, însă numai întru cât este necesar pentru posibilitatea practică a administrației, peste acésta spre paguba unității statului, acest us nu pôte fi permis“. Nicî nu mai vorbesce de un drept de limbă, necum de vre-o lege, care-l garantéză, ci numai de un us, care pôte fi restrins după-cum vor crede cei dela guvern, că este în interesul neapérat al unității statului.

Étă decî, că tóte promisiunile cele frumoșe, cu cari a debutat noul fișpan în congregația de instalare se prefac de-odată în fum și scrum. Nicî măcar de miserabilele sfărmituri, ce le-a aruncat elementul dominant prin votarea legii de naționalități popórelor nemaghiare, ca un trist echivalent al drepturilor avute, nu se mai ține sémă, nicî măcar atâta nu este în stare să ne asigure trimisul lui Coloman Szell, pus în fruntea comitatului nostru.

Și totuși nici unul din vorbitorii cari au salutat pe noul fișpan la instalare, n'a aflat de bine a constata acésta măcar în trecăt.

Înțelegem, că Maghiarii n'au nicî cea mai mică cauză de a-se interesa de acest punct cardinal al cestiunii, ba și aceea o înțelegem că Sașii, amésurat direcțiunii politicei lor, își impun mai multă rezervă. Dér nu vom înțelegé nici-odată pe vorbitorul român de Marția trecută, care asupra complimentării și bineventării noului fișpan a uitat ca totul se accentueze poziția noastră de drept, care nu este aceea a legii de

naționalități, ci este definită în programul nostru național.

Prin aseménările sale poetice puțin potrivite, a dat prilej a-se crede, că poporul român din acest comitat, în afară de stima și recunoștința, ce tot-déuna a dat'o și i-o va da funcționarului consciențios, care va fi față cu el drept în manuarea legilor, ar fi înclinat a-se împăca în cele din urmă și cu dosa de echitate, ce voesce s'o esercite, cu privire la usul limbilor, sistemul Szell în „statul unitar național maghiar“.

Cu modul acesta nu se pôte edifica nici d-l fișpan și cu atât mai puțin poporul nostru asupra adevératei situațiuni.

O convorbire cu P. P. Carp.

Pressa germană a urmărit cu mult interes călétoria ministrului președinte Carp la Berlin și la Viena. Îndată după-ce a sosit la Viena Mercurea trecută, d-l Carp a fost vizitat de un redactor al diarului „Neue fr. Presse“, cu care a avut o convorbire. Ținem a reproduce și noi aici interesantele declarațiuni, ce le-a făcut, după afirmarea amintitei foi, d-l Carp în decursul acelei convorbiri.

La faimele, ce s'au fost lățit și prin Viena, că Regele Carol ar fi desaprobat reformele de impositale ale d-lui Carp, din care cauză s'ar pregăti în tótă România demonstrațiuni în massă contra politicei financiare a guvernului, — Carp a făcut următoarele observări:

„Décă proiectele mele de impositale nu vor fi primite de Cameră, voiú recede dela postul meu, — mă voiú duce déră eu, în loc de a disolva camerele. Cred însă, că pot conta la primirea reformelor mele. Cumcă coróna ar fi contra lor, e neadevêrat. Că vor fi inscenate demonstrații în contra proiectelor, cred a fi mai verosimil. Și în în privesce opozițiunea contra acestor reforme, mărturisesc, că ea mai mult mă amenință din sinul propriei mele partide, în care se află multe elemente, cari s'au pronunțat în contra acestor proiecte de dărî“.

„Și care este simburele acestor proiecte?“

Carp: „Voiú propune camerelor introducerea dărei pe mobiluar și apoi a dărei pe venit“.

— „Ați avut Escelența Vóstră în vedere aici esemplul Prusiei, pôte, procederea lui Miquel?“

Carp: „Nu! — Legile de dare ale lui Miquel sunt, ce-i drept, esemplare, dér manuarea lor presupune un stat atât de escelent de funcționar, cum îl are Prusia.. Când am studiat reformele de dare, am dat peste proiectele ministrului de finance frances Dauphin. La acest ministru al republicei a treia au recurs și ministrii Beurdeau și Peytral. Dauphin și-a dîs: chiria locuinței trebuie să fiă privită cu precauțiune, ca măsurar pentru venitul cetățenu-

lui. El făcú următorul calcul: decă cineva plătesce 10,000 de franci chiriă, atunci se pôte prelimina venitul său de dece ori mai ridicat, adecă cu 100,000; — decă cineva plătesce numai 3000 chiriă, să se taxeze venitul lui numai de patru ori mai ridicat, adecă la 12,000 E clar, că cu cât mergi astfel pe scară mai jos, cu atât preliminezi o cuotă mai mare a venitului după prețul chiriei locuinței. Décă decî nu se va procede rațional, atunci prin astfel de taxe tocmai cel avut va fi atins mai puțin, ér, cel cu puține mijlóce mai mult... Ce privesce darea mobiluară la noi, va avé să fiă hotărîtore pentru măsurarea dărei fasiunea fie-cării. Dér n'avem nicî decum intențiunea, de a procede cu asprime și de a strimtora publicul. Cred dér, că proiectele vor primi aprobarea Camerelor, și că o crisă ministerială va fi eschisă“.

— „Se dîcea, ca călétoria Escelenței Vóstre la Berlin ar sta în legătură cu unele măsurî financiare?“

Carp: „De un împrumut nu e vorba acum. Noi am primit oferte din partea Franciei, precum și din partea Angliei. Eu am refuzat și am răspuns, că sciu prea bine, că în situațiunea de ați a financelor noastre ar trebui să ne supunem celor mai aspre condițiuni. Acésta însă nu o voim. Înainte de-a face ceva în cauza unui nou împrumut, trebuie să consolidăm mai întâi împrumutul provisoric. Nu mai după aceea vom vedé, ce va fi de făcut.“

D-l Carp asigură mai departe, că călétoria sa n'a avut alt scop, decât să vadă pe copiii săi în Berlin și pe numeroșii săi amici în Viena.

Cu privire la faimele despre încheierea unei alianțe româno-turcesci și despre alăturarea mai strînsă la tripla alianță, d-l Carp dize:

„Nu e nevoie, cred, să résfrâng tóte acestea mai temeinic. Încă și acum Balcanii sunt un teren fórte periculos și e posibil să dea nascere la complicațiuni europene. Se pôte cugeta așa-dér, că România ar puté încheia vre-o convențiune cu Turcia, fără ca acésta să atingă fórte mult pe puterile europene interesate de raporturile în Peninsula-Balcanică? Nu, tóte au fost vorbe deșerte?... Ce privesce însă alăturarea României la tripla-alianță, scie ați tótă lumea, cât de mult înclină politica noastră spre aceea a triplei-alianțe. — Alăturarea României la tripla-alianță nu e de ați său de erî, ea ați nu mai forméză nicî chiar între partidele din România obiect de controversă. Și contrarul meu politic, Sturdza, conducătorul liberalilor, este filogerman și ce mă privesce pe mine, cred, că am dat destule probe, cât de mult prețuesc eu alipirea României de tripla alianță“.

Veni vorba și de raporturile României cu Bulgaria.

Carp observă suridénd: „N'avem să ne îngrijim, că va ajunge lucrul până la răsboiú între România și Bulgaria. Décă o depeșă sosită erî din Bucuresci spune, că conven-

ția comercială provizorie cu Bulgaria n'a fost reinstituită, atunci acesta vine simplu de acolo, că acum în Bulgaria nu e Sobraniă, care să fie în poziție de-a reînnoi convenția. Faptul, că produsele bulgare în viitor vor fi, prin urmare, supuse tarifului vamal general, nu se poate deduce decât din încordarea între România și Bulgaria, ce rezultă din procesul Mihăileanu. Nu voi însă nici decum să neg, că încordarea cu Bulgaria continuă. Acum vom să vedem, dacă cei din Bulgaria vor face procesul competențelor Ligii macedonene, în frunte cu Saraffoff, care au fost implicați în procesul din București. Dacă acesta nu se va întâmpla, atunci se poate să ajungă lucrurile acolo, ca să ne vedem nevoiți de a rechemă pe agentul nostru diplomatic, d-l Mișu, din Sofia... De altminterea Bulgaria, în ce privește ambițiunile sale macedonene, n'are să conteze la sprijin din nici o parte.

Se înțelege, că redactorul dela „Neue fr. Presse“ nu s'a putut răbda să nu întrebe pe d-l Carp și despre Evreii din România și dacă cestiunea Evreilor va veni în discuție în Camera română. Carp răspunde: „Ea va ocupa în orice caz camerele, dar nici decum ca cestiunea Evreilor, ci în cadrul cestiunii cultelor în general. Colegul meu Arion, ministrul cultelor, se ocupă în momentul de față cu compunerea unei legi de culte pentru toate cultele aflate în România, ce stau în afară de religia de stat. Se tratăză de, dacă m'ași exprima ca un ortodox sau chiar ca un teolog, de „eretic“. Aceștia sunt în România catolicii, protestanții și Evreii. Evreii, cel puțin o jumătate milion la număr, sunt între eretici elementul cel mai preponderant. Legea cultelor va garanta în prima linie cultului lor libertate necondiționată, apoi le va da dreptul de a-și înființa școlile, pe care însă statul voește să le ia sub scutul său și, în fine, acea lege va avea în vedere și instituțiunile lor de binefacere. Fără care „eretic“ din România va fi de aci încolo obligat din partea statului de a se alătura la o comuniune de cult și a plăti acesteia o dare de cult. Statul va ajuta fără-căreia din comuniunile de cult de a-și încasa taxele. Ast-fel și jidovimea din România va fi pusă pe base mai sigure“.

„Sciu, — continuă Carp — că Evreii în România nu se află în situațiunea cea mai plăcută. Dar dispozițiunile în popor și jurstările în țară, fac cu neputință să li-se concedă aji Evreilor deplina egală îndreptățire“.

Alt interviu cu d-l Carp. Cum se vede, d-l Carp, primul ministru al României, a fost interviuat din mai multe părți. Și „Politische Correspondenz“, publică un interviu cu d-sa. Ea dize, că d-l Carp a declarat între altele, că guvernul român va aștepta în liniște consecințele, pe când guvernul bulgar va crede, că trebuie să tragă rezultatele procesului din București, care i-au fost notificate, sprijinite pe documente oficiale. D-l Carp n'are până acum nici un motiv de a presupune, că aceste consecințe n'ar fi satisfăcătoare. Dacă, contra tuturor așteptărilor, se va întâmpla alt-fel, ar rezulta de sigur o situație regretabilă pentru raporturile ambelor țări, pentru că România ar fi silită să opună lipsei de energie a guvernului din Sofia, măsurii de apărare din partea ei. Dar însă și această eventualitate ar putea avea ca singură consecință numai alterarea relațiilor ambelor țări, fără ca în nici un caz să rezulte o afacere europeană din noua atitudine a României. Celelalte state ale Europei nu vor fi puse în cauză, chiar dacă ar rezulta

din această afacere o întrerupere a relațiilor diplomatice între cele două țări, ceea-ce de alt-fel d-l Carp nu crede necesar.

Cu această ocaziune s'a rostit d-l Carp și asupra șgomotelor cu privire la o alianță între România, Turcia și Grecia, șgomote pe care le-a calificat de fantesiste.

D-l Carp a luat parte Vineri în 18 Ian. n. seara la prânzul dela Curte. D-sa se va înapoia la București la 8 (21) Ianuarie.

In contra legii naționalităților. În ședința dela 17 l. c. a dietei s'a pus pe biroul camerei adresa comitatului *Baci-Bodroy* în cestiunea revizuirii legii naționalităților. — Din *Neutra* se anunță, că reprezentanța comitatului *Neutra* a decis unanim a-se alătura la acțiunea comitatului *Treiscaune* în cestiunea modificării art. de lege 44 din 1868.

Alegerile generale dietale. Din cercuri guvernamentale bine informate se anunță, că guvernul ar fi decis deja în cestiunea *alegerilor generale dietale*. Guvernul s'ar hotărât, ca alegerile să se facă în prima jumătate a lunii Septembrie 1901. În clicul acesta dietal camera având să rezolve probleme, care recer timp mai îndelungat, guvernul ar putea să fixeze alegerile numai prin Iunie, însă cu considerare la munca câmpului, el află mai consult, decât campania electorală se va amâna până în Septembrie.

„Noul Reichsrath“. În 18 Ianuarie n. s'au făcut ultimele alegeri. Marii proprietari din Austria-de-jos au ales 8 deputați, între care 6 fideli constituțiunei, 1 conservativ și 1 în partida centrului. De-odată cu acesta se anunță, că guvernul nu va mai prezenta noului „Reichsrath“ proiectele de lege a limbilor, nici nu va mai încerca să impace pe Germanii cu Cehii. În zilele din urmă ministru-președinte *Koerber* a primit pe deputați *Zacek* și *Stransky*, conducătorii Cehilor, și pe conducătorii Germanilor și va primi săptămâna aceasta în Viena, pentru a-se consfătuți cu ei asupra noii organizări a partidelor în parlament. *Koerber* a invitat la sine și pe *Wolf*, unul din conducătorii Germanilor radicali, dar acesta a refuzat invitarea.

Conflictul cu Bulgaria. „Agenția Română“ transmite scirea importantă din Sofia, că guvernul bulgar a primit dosarul privitor la asasinatul lui *Fitowski* și al profesorului *Mihăileanu* săvârșite în București.

Indată după traducerea lui, piesele dosarului vor fi transmise procurorului însărcinat de a face urmări în această privință.

E probabil, că călătoria d-lui Carp la Berlin și Viena, asigurările ministrilor străini că vor da concurs României de a obține satisfacție în cestiunea conflictului cu Bulgaria, s'ar fi determinat guvernul dela Sofia să deschidă acțiune împotriva membrilor comitetului macedonean.

Alianță balcanică? Diarul „Tribuna“ din Roma primesce din Petersburg o telegramă, în care spune, că cercurile diplomatice rusești sunt din ce în ce mai favorabile ideii înșghebarei unei triple alianțe balcanice între Bulgaria, Serbia și Muntenegru.

Acele cercuri cred, că voiajul d-lui Carp la Berlin și la Viena ar fi în relație cu această idee, de ore-ce România, exclusă din această alianță, ar căuta sprijin la alte puteri.

Reforma parlamentară.

În numărul precedent am arătat pe scurt mersul ideilor din discursul deputatului ugonist *Hollo* asupra reformei parlamentare în Ungaria. Discușiunea asupra acestei cestiuni a luat o dimensiune mai mare și în ședința dela 17 Ianuarie a luat cuvântul chiar și ministru-președinte *Coloman Szell*, marcându-și punctul său de

privire față cu cestiunea pusă de partidul ugonist.

Coloman Szell dize, că doarece și el a eliminat din alegeri presiunile din oficiu și aplicarea mijloacelor materiale. Spre scopul acesta s'a adus și legea despre judecătura curiei pe timp de 8 ani. Dorința lui este, ca deputatul să nu-și utilizeze poziția. Până când nu se va clarifica cestiunea incompatibilității, dieta actuală nu se va dizolva.

Recunoște și *Szell*, că legea electorală, care s'a înființat înainte cu 52 de ani și pe care parlamentul a revizuit-o înainte cu 26 ani, nu mai corespunde actualei vieți de stat și sociale și poziției actuale a statului ungar. Recunoște și aceea, că este o mare *disproporție* în censul stabilit la 48, respective în censul de aji; recunoște, că censul actual nu poate fi mult timp susținut. Dar, cestiunea censului este, în raporturile de aji ale țării, o cestiune atât de importantă și delicată, de care pretutindeni lumea s'a atins cu cea mai mare precauțiune. Ministru-președinte declară, că stă pe baza, că atât în cestiunea censului, cât și în cestiunea arondării cerourilor electorale, trebuie să se procedă cu cea mai mare precauțiune. În astfel de cestiuni nu-i permis să se facă probe. Ungaria nu poate să suporte ceea-ce bună-ora a suportat Franța, unde s'a introdus sufragiul universal absolut *individual* și listele de scrutiniu și apoi s'au reintors érași la sufragiul universal *absolut*. Franța e destul de tare, ca să e un stat homogen, pe când raporturile etnografice, economice, culturale și politice ale Ungariei nu pot birui o astfel de experimentare.

Din motivele acestea *Coloman Szell* este *contra* *introducerii sufragiului universal* și tot așa află, că cestiunea noii arondări a cerourilor electorale trebuie *fortă mult cămpânite*. C'un cuvânt, nici cestiunea sufragiului universal, nici a censului și a arondării cerourilor electorale nu le află *Coloman Szell* de cestiuni actuale și cöpte. Nici votarea secretă nu e pentru Ungaria, și totă reforma așa cum o contemplă *Hollo* și soții n'o consideră ca fiind actuală. De aceea nici nu va face o propunere sau un proiect în direcția aceasta, „fiind-că — s'ar sfârși *Szell* — nu sunt în poziția de a-le face“.

În ședința dela 18 Ianuarie a luat cuvântul în cestiunea reformei electorale și *G. Ugron*. În legătură cu cestiunea aceasta *Ugron* a făcut o critică, — cum rar s'a mai auzit în dietă — a stărilor din Ungaria.

Oratorul dize, că e caracteristic pentru stările din Ungaria, că cestiunea reformei electorale se discută în cadrul bugetului ministeriului de interne. Ca în nici o țară, în Ungaria nu este separată puterea *executivă* de puterea *legislativă*, de unde s'a născut *despotismul*. În organizarea țării, bărbății de stat maghiari și-au luat de model *sistemul de corumpere*, ce domină în Franța sub al doilea imperiu. Cele mai multe drepturi ale autonomiei comitatense au fost confiscate; comitatul nu-și mai poate alege liber nici pe funcționarii săi, fiind-că prin cestiunea de candidare alege fișpanul, care nu este omul domnitorului, ci unelta guvernului. Puterea executivă folosese legislațiunea spre scopurile ei private. Ce fel de autoritate s'ar aibă legislațiunea, când membrii ei, cu puține excepțiuni, nu-și pot mulțumi mandatele meritelor personale, ci aparatului oficios, violenței și banilor. „*Betyar*“ — ul de pe pustă nu este urmărit așa de tare, ca cetățenul, care cutăză să se opună puterii pe teren politic.

De ce trebuie, ca în țară o singură partidă să aibă puterea? Se susține un sistem, prin căderea căruia însă interesele dinastiei n'ar suferi nimic, și totuși vedem, că dinastia e sprijinită de acest sistem și nu eșeroită destulă nepărtinire față cu alegerile. (Mare șgomot, contrașcoier în drăpă. Președintele chemă la ordine pe vorbitor).

Când nici națiunea, nici coróna nu eșercită controlul, ar trebui să pășescă pe teren judecătoresc, care și-a păstrat încă independența. Dar când e vorba de judecătoria administrativă, dreptul este dejucat prin dosire. Pe șeful partidei liberale nu-l

alege partida, ci regele, în persoana ministrului-președinte, care nu poate să facă, decât ceea-ce vră regele. Prin această partidă i se dă aparența, că ea este „partidă regescă“. Din pricina aceasta a șis și ministru-președinte, că nu ia poziția în cestiunea reformei parlamentare, fiind-că o reformă nu poate fi decât atunci, când regele o voește.

Lumea dize, că noi suntem *legislatori*, dar nu suntem decât *registratorii legilor*, cum erau senatorii pe timpul împăraților romani. Consilierul corónii cere autorizația dela corónă pentru a prezenta un proiect de lege și parlamentul înregistrează, că coróna a primit proiectul. Opoziția nu se poate desfășura. Trebuie reformat așa-dăr parlamentul în direcția, ca națiunea să se pötă declara liber. Societatea maghiară este atât de subjugată, națiunea maghiară e atât de incapabilă față cu guvernul său, încât numai un mod de reformare eșisă: *introducerea votului universal*, căci numai prin votul universal își pötă valida fie-cine dreptul și voința sa.

Ce va fi cu *naționalitățile*? Eunicul de dragul „*Valahilor*“, nici de al Sărbilor și Sașilor nu vrău să fie slugă. Dacă națiunea aceasta și-a șciut susține supremația timp de o mie de ani, atunci ea n'are să se témă de estinderea drepturilor. Sub scutul libertății vor înceta frecările și certele de naționalitate. Greșesc aceia, care cred, că ei vor da dreptul de alege cetățenilor. Acest drept l'a dat Dumnezeu, și el nu trebuie să fi răpit și restrins... De nu vom reforma parlamentul, primul vifor va mătura țara aceasta, fiind-că nu mai pötă să conteze pe insuficiența locuitorilor ei. Pietriile constituției vor fi duse în toate părțile și constituția va fi ca templul din Ierusalim, pe ale cărui ruine nu le-a suferit puterea, și intocmai ca Jidovii vom peregrina cu lacrimi și bocete la rămășițele sfințelor ruine.

Ministru-președinte *Szell* a luat érași cuvântul și a protestat contra aceea, că coróna e trasă în discușiune.

Discursul lui *Ugron* a făcut la toate partidele adencă impresiune.

Din România.

Principele moștenitor *Ferdinand* a plecat la începutul săptămănei trecute la Berlin, spre a asista la serbările, ce s'au dat cu prilejul celui de al doilea centenar al înființării regatului Prusiei. Principele *Ferdinand* a fost întâmpinat la gară de cătră Principele *Frederic-Henric* de Prusia, președinte și de membrii legațiunii române, de consulul general și de toți oficerii romani aflători la Berlin. Conform dorinței exprimate de A. S. R., nu s'a făcut recepțiune oficială. Pentru serviciul de onoare lângă Principele *Ferdinand*, au fost desemnați generalul de *Moltke*, comandant al primei brigădi de infanterie a gardei, maiorul de *Opper*, din primul regiment al gardei și contele *Carmer*. Alteța Sa Regală își are reședința la Castelul Regal.

Doi diare din București au publicat depeși din Viena, prin care se anunță, că în acel oraș s'ar fi descoperit un complot anarhist în contra vieții Regelui *Carol*. Scirea aceasta nu are temei și este o simplă născocire. Poliția din Viena a comunicat însă poliției române, că în România s'ar pune la cale un complot în contra Regelui *Milan*, fapt dovedit inexact, în urma cercetărilor făcute.

Guvernul austriac a deschis granițele pentru exportul de rimători din România, însă numai pentru Viena și pentru unele societăți de măcelari, patru la număr, care au abatorii sistematice pentru tăiere.

Pentru asanarea Sulinei s'au făcut sacrificii însemnate și cu rezultat bun. Ministeriul de interne, după cererea serviciului sanitar, a afectat peste 150 mii de lei pentru lucrări de asanare, dintre care mai ales s'a realizat umplerea bălților dela marginea orașului. Această lucrare este aproape terminată. Un bulevard larg, plantat, de ambele părți cu triplă serie de arbori, apără acum spațiul orașului. Apa de băut va fi în curând dată Sulinei de-o calitate excelentă. Filtrele sunt clădite și cu instalațiile ulterioare terminate. Comuna Sulina a

cheltuit și ea după mijlocele ei aproape 60.000 de lei pentru asanarea stradelor, lucrare, care s'a continuat totă vara trecută.

Principesa Maria a onorat Joi, la orele 4, Asilul Elena Dômnă cu o vizită oferind un pom de Crăciun elevelor secțiunii profesionale a Asilului. A. Sa Reg. era însoțită de d-na Presan, dōmnă de onore, și a fost primită de elevetele Asilului, cari, după-ace au intonat Imnul Regal, au executat un Imn compus în onora Alteiței Sale. Apoi principesa a împărțit însăși jucăriile cu cari erau încărcați doi prea frumoși brați. În timpul împărțirii darurilor, copilele, sub conducerea d-nei Magd. Coiorescu, diriginta corului capelei, au cântat un „Noël“, d'Andran. Acestă serbare, la care au asistat mai multe dōmne din înalta societate cu copiii lor, s'a terminat la orele 6, după-ace elevetele au executat mai multe danțuri naționale înaintea A. S. Principesei Maria.

D-l dr. Neagoe a prezentat Vineri d-lui C. C. Arion, ministrul instrucțiunii publice, un raport privitor la școala de medicină veterinară. Prin raport d. dr. Neagoe arată inovațiunile, ce s'ar pute aduce acestei școle prin alipirea ei la facultatea de medicină.

Comerciu cu ouă în România. Pentru primăvara viitoare, în urma numărōselor călătorii ale agenților prin sate, se prevede, scrie „Ap. Naț.“, un mare avânt pentru exportul de ouă. Acest comerț, care se mărginește între 25—30 vagonē, se prevede, că se va ridica de rēndul acesta la 60—70 vagonē. Ouăle nu se exportază pentru alimentația ci pentru scopuri industriale, cum de exemplu pentru fabricarea lacurilor fine etc. etc.

Legățiunea germană din capitală a înaintat primăriei din București suma de 5.000 lei, lăsați prin testament comunei de către Rudolf Fenner cu destinație de-a fi împărțit la săracii din capitală. Pentru jumătate din această sumă primăria va lua lemne, cari le va împărți la sfirșitul lunii Ianuarie, împreună cu restul, săracilor din București.

Dela congregația de instalare.

În fine primăriei aș textul revēdūt al vorbirii, ce a ținut o'd-l adv. *Iuon Lengeru* în limba română în congregația de Marția trecută, cu ocaziunea instalării noului fișpan.

Etă în ce mod s'a degageat d-l Lengeru de problema, ce a luat-o asupra-și:

Ilustre D-le Conte-prefect!

Denumirea Ilustrității Tale de prefect în acest comitat și ziua fixată pe astăzi pentru ocuparea acestei funcțiuni însemnate ajungând și la cunoștința poporului român din acest oraș și comitat: noi reprezentanții români din acest comitat prin graiul meu, ne luăm voiă a te saluta cu stimă, adresându-ți cuvintele luate din usul poporului nostru:

„Bine ai venit, Dumneșeu te-a adus în mijlocul nostru!“

Acete cuvinte ți-le adresăm cu atât mai cu plăcere, cu cât vestește numelui bun al Ilustrității Tale de oficiant conștient, luminat și punctual și tot de odată și de om drept și cunosătorul al limbilor, ce se vorbesc aici, încă înainte de sosirea Ilustrității Tale s'a răspândit printre poporul român de aici, carele dorește și prețuește pe bărbații de asemenea calități.

Acest popor, Il. D-le, carele este numai o mică parte din poporul român al patriei noastre, are și el tōte calitățile întregului din care face parte, ține la semnele caracteristice ale neamului și ale viței sale, la limbă, port și datini; ba cu unele din aceste datini ale sale, fiind-oă le-a eredit din bătrâni, îi place a-se mândri ca cu o poibă, anume: cu credința cătră tron, cu sentimentul său de jertfă nemărginită pentru patrie și cu sentimentul său de ordine ca cetățen.

Acete calități ale poporului nostru, cari sunt și ale noastre, ne îndemnă, ca binevenându-te cu această ocazie festivă, tot de-odată să te asigurăm, că acete virtuți, ereditate noastră dela strămoși, le vom cultiva și în viitor dându-ne silința ca, întărindu-ne pe tōte terenele, să oupăm între celelalte naționalități din patrie locul ce ni-se cuvine amēsurat numărului și puterii noastre și ast-fel să ne valorăm corēspondent, în tot locul unde vom fi chemați.

Ne vom sili mai departe, ca să ne întărim și prin sucurs din afară, cultivând buna înțelegere cu ceilalți frați din patriă,

dând mână frățescă cu toți fiii celorlalte naționalități, ca să formăm cu toții la oaltă un gard viu, udat, hrănit și împletit din dragoste învăpăiată pentru patria noastră Ungaria, care gard spre înlăuntru se ocrotăscă desvoltarea liniștită a tuturor elementelor din care e compusă națiunea noastră politică, ér în afară să formeze un zid tincuit cu tinciuți plămădit din sângele uni-float prin dragostea de patrie a tuturor fiilor acesteia, carele să ne scutescă de ori ce atac dusman.

Ca să putem neîmpedecați a ne desvolta în această direcția, avem necesitate de scutul și sprijinul factorilor conducători.

De aș înainte în mâinile Ilustrității Tale, ca organ de încredere al guvernului, se va concentra conducerea administrațiunii acestui comitat.

Aplicarea și interpretarea legilor, precum și controla îndeplinirii aceloră, tōte vor fi în mâna Ilustrității Tale. Dela ducul ce-l vei însufia Ilustritatea Ta întregului, va depinde corectitatea și necorectitatea administrațiunii, precum și moralitatea sau nemoralitatea, ce se va răspândi prin administrațiune în casuri concrete.

Dela dispozițiunile, ce le vei lua Ilustritatea Ta va avē comitatul ocaziune să judece intru cât se cultivăză adevăratul liberalism și democratismul, ce-l prea mărim în viața de tōte zile la fie-care ocaziune și intru cât prin esersarea acestor factori, ne este permis a cultiva și a ne folosi de mult dorita libertate.

Noi și poporul nostru, carele de atâtea ori a fost și este jionit fără cale, dorim din inimă ca în persoana Ilustrității Tale să fim aflat pe dibacul grădinar, carele împodobit cu calități distinse și însuflețit de patriotism adevărat și neprihănit, să aibă și aplecare să cultiveze și să desvōite tōte florile din grădina patriei noastre, fie-care după calitățile ei firești, adevă tōte naționalitățile, așa după cum le-a lăsat Dumneșeu: éră astfel crescute și întărite să le întrunescă intrun trup și suflet prin legătura iubirii pentru patria comună și să formeze cu ele neînvingibila națiune politică ungară.

Recunoscem greutatea muncii, dăr bunăvoința Il. Tale și simțul patriotic adevărat, condus de puterile spirituale, ce te caracterizează, îți vor face posibilă lucrarea, căci de acete idei toți suntem însuflețiți și toți vom da mâna de ajutor.

Spre acest scop dăcându-ți încă odată: „Bine ai venit, Dumneșeu te-a adus în mijlocul nostru“ dorim ca Dumneșeu atot puternic să-ți dăruescă putere, tenacitate și deplină sănătate.

Să trăesci!

SCIRILE ZILEI.

— 8 (21) Ianuarie

Maghiarisarea numelor. „*Kel. Ért.*“ este informat, că Coloman Szell, ca ministru de interne, pregătește un plan, prin care să se simplifice și înlesnescă procedura maghiarisării numelor. După acest plan, sunt cu totul scutite de timbru petițiile pentru maghiarisarea numelor și petentul n'are să adaugă la rugare, decât estrasul de botez. Atestatul despre conduita morală a respectivului se va da din oficiu. Pe calea această se crede, că maghiarisările de nume se vor spori legion.

„*Nur deutsch.*“ Șovinistii dela pre-șsa maghiară sunt adenc „scandalizați“. Causa? S'a întâmplat, că în 14 și 15 Ianuarie n. un reprezentant al teatrului „*Urania*“ din Budapesta a voit să dea în teatrul orașenesc din Sibiu nisce reprezentații cu tablouri, însoțindu-le de esplioări în limba maghiară. El însă abia începū reprezentația și nici nu s'a rostit bine primul cuvânt maghiar, când de-odată se aușiră din public strigări de: „*Nur deutsch, nur deutsch!*“ Im deutscher Theater sprechen wir *nur deutsch*“. La această publicul maghiar răspunde cu șgomotose șuerături. Respectivul și-a încercat norocul în limba franceză, dăr nu i-a succed. În fine șgomotul deveni așa de mare, încât reprezentația a trebuit să fiă sistată. După pațania această, respectivul emisar al „*Uraniei*“ a aflat ospitalitate în gimnasiul de stat din Sibiu, unde „amuseză“ publicul maghiar cu reprezentațiile lui. — Incidentul acesta dă acum prilej foilor unguresc să năvălescă în felul lor asupra populațiunii sășescă din Sibiu, ba unele din ele acuză chiar poliția, care ar fi putut evita „scandalul“, dăr n'a voit, ergo guvernul să nu întârzie a introduce poliția de stat în

Sibiu. „*Budapesti Hirlap*“, organ aș guvernamental, se ocupă chiar într'un prim articol cu incidentul acesta, ajungând în cele din urmă la concluziunea, că și această aparițiune este un motiv pentru revisuirea legii naționalităților propusă de Șecuii din Treiscaune, cu scop de a-se căștiga o garanță mai mare „limbei statului“.

Regina Angliei greu bolnavă. Din Londra se telegrafază, că regina Victoria a Angliei zace greu bolnavă, că e pe sfirșitul vieții și că numai o minune ar mai pute s'o scape de mōrte. Buletinul dat alaltăeri s'era dīce, că regina suferă de o estra-ordinară slăbiciune fizică, la care se adaug simptome îngrijtore. Toți membrii familiei regale au fost chemați la Osborne. O telegramă din Berlin spune, că împăratul Wilhelm a plecat grabnic alaltăeri-s'era la Londra. Catastrofa se așteptă în tot momentul.

Comitetul aranjator al balului Reuniunii femeilor române a decis ținerea unor probe de *Romană* și *Lancers*, la cari invită pe onoratele dame și domni să binevoescă a participa. Prima probă va fi Marș 9/22 Ianuarie, în sala cea mică dela Reduță la orele 8 s'era. — *Comitetul.*

Faptă nobilă. Din Lipova ni-se comunică următoarele: Femeile române din orașul nostru, în frunte cu Mult. St. Dōmnă Elena V. Hamsea, conform obiceiului frumos din anii trecuți și în anul acesta în ajunul Naserii Domnului, au distribuit între elevii șeraci dela școalele noastre 30 de rēnduri de vestminte complete.

Promovare. În 19 Ianuarie n. a fost promovat în Clușiu la gradul de doctor în științele juridice, tinerul român d-l Augustin *Straițariu*, originar din Hațeg.

Pentru masa studenților din Brad. Direcțiunea gimnasiului rom. gr. or. din Brad ne trimite spre publicare următoarele: Mult Stimata Dōmnă vēd Ana *Frāncu* din Sibiu, în loc de cunună eternă pe mormântul defunctului în Domnul *Tovie Mihailovici*, fost tutor orfanal în Baia-de-Oriș, a binevoit a dărui pentru masa studenților dela gimnasiul nostru rom. gr. or. din Brad suma de 10 corōne. Tot spre acest scop a binevoit a dărui, în loc de cunună eternă pe mormântul defunctei în Domnul *Roma Victoria Vasiu* născută *Lucaci*, (fosta soția a notarului din Petrila, *Ioan Vasiu*) D-l *Petru Ștefan Preda*, înv. pensionat 10 cor. D-l *Petru Mihai*, par. în Hondol, în scopul resoumpărării feliicitărilor de anul nou, tot pentru masa studenților a binevoit a-ne trimite 3 corōne. Primescă toți binevoitorii dăruiitori căldurosă mulțumită. — Brad, în 4 Ianuarie 1901. — *Georgiu Părd*, dir. gimnas.

Arēndare de păduri în România. Pentru ziua de 5 Februarie s'a fixat licitația pentru 10 păduri ale statului din județele Gorj, Neamțu, Prahova, Vâlcea, Argeș, Dolj, Romanați, Mușcel și Tecuci. Intinderea totală a acestor păduri este de 27.000 hectare. Pe dēnsele se așă 240.000 de stejari dintre cari 51.000 cu un diametru dela 45 c. m. în jos, ér restul de 174.000 cu un diametru dela 45 c. m. în sus. Estimația arborilor variază și se ridică la 1.610.000 lei. Cea mai mare cantitate este pentru pădurea Cotmeanca din Argeș, care se ridică la 600.000 lei. Arēndarea acestei păduri va aduce statului aproape 7 milioane lei. După 15 Februarie v. ministerul domeniilor va scoate în licitația ultima serie de păduri de brad. Ministerul speră să realizeze după urma acestei licitații o sumă de 10 milioane de lei.

Cunună. *Paraschiva Borșea* și *Ioan Tat*, teolog abs., se vor cununa Duminecă în 14 (27) Ianuarie 1901 la 11 ore a. m. în biserica gr. or. din Coveș.

Rășboiul din Africa sudică.

După sciri din *Capstadt*, corpul de armată ostic al Burilor din Capland își continuă înaintarea și în 16 l. c. a ocupat orașul *Aberdeen*. Telegramele oficiose nu

spun cum au ajuns Burii până aici. După sciri private sosite la Londra însă, Burii au bătut mai înainte garnisōnele englese din *Murraysburg* și *Graafrein* și se dīce, că pierderile Englesilor sunt mari. De aici apoi au pētruns Burii în *Aberdeen*.

În partea vestică a Caplandului Burii n'au mai înaintat. Trupele lor împrăsciate încep a-se concentra și a-se alătura la comanda principală din *Calvinia*. Mare activitate desfășură însă Burii în *Midland*.

Intr'aceea situația pentru Englesi începe să devină foarte amenințătoare în *Transvaal*. Telegrama din Pretoria anunță, că Burii își concentrează necurmat forțele în părțile răsăritene ale *Transvaalului*. Comandantul suprem *Louis Botha* are acum 6—8000 de omeni între Pretoria și *Machadodorp*. O telegramă din Durban confirmă șoarea, că lui *Dewett* i-a succed a trece peste riul *Vaal*. El se așă acum în districtul *Ermelo*, de unde se pregătesce a năvăli în *Natal*. Din *Johannesburg* se anunță, că *Dewett* s'a unit deja cu armata lui *Botha* și *Beyers* și că spre ost de Pretoria și *Johannesburg* se așă 7000 de Burii cu 20 de tunuri.

Despre lord *Roberts* se dīce, că a dat reginei Victoria, îndată după sosirea lui în capitală, o desoriere foarte pesimistă a situației în Africa sudică. El se fi declarat categoric reginei, că pe cum stau lucrurile aș, nimeni nu se pōte aștepta la sfirșitul grabnic al rășboiului și a adaus, că rășboiul nu pōte fi sfirșit, decât *garantându-se Burilor independența*. Situația, după *Roberts*, e cât se pōte de rea. Cu tōte victoriile, ce le-a raportat el asupra Burilor, nu pōte fi vorba de succese durabile. Afară de câte-va orașe mai mari, Englesii nu sunt stăpâni pe situația în republicele cucerite, ér ca să fiă susținute punctele principale, trebuie o armată de cel puțin 300.000 în Africa sudică.

Din declarațiile lui *Roberts* mult țrag concluziunea, că în viitorul proxim Anglia va începe negocierii de pace.

NECROLOG. *Vasilie Dumbravă*, învățător la institutul r. u. corector, după un morb greu și provēdūt cu S. Sacramente, a răposat în al 68-lea an al vieții și 31-lea al fericitei sale cășătorii, în 16 l. c. st. n. în Gherla. Rēmășițele pămēntesci ale defunctului s'au aședat spre vecinică odihnă în 18 Ianuarie st. n. la 2 ore după amēdi în cimiterul gr. cat. din Gherla. Pe răposatul îl deplâng: *Veronica Dumbrava* n. Moldovan, ca soția. *Vasilie Dumbrava*, preot și profesor, *Aurel Dumbrava* preot și soția *Victoria* ca fi și noră.

DIVERSE.

Orbi ca masseuri. În Statele-Unite din America se găsesc mai bine de 50.000 de orbi. În orașul *New-York* singur se găsesc 4398 de orbi, cari se întrețin din propria lor muncă esecutând massagiul. Ca în puține alte specialități și pozițiuni pot, orbi să concureze în această artă cu ceilalți sunt în deplină proprietate a vēdului, și pe cari îi întrec chiar. E dōr cunoscut, că tocmai orbi au calități, cari îi fac ca pe acest teren să fiă superiori celorlalți muritori. Orbul dispune de un simț foarte fin, care pare a fi dat de natura binefacătoare, ca drept despăgubire pentru lipsa vēdului. Esperiențele multiple ale pipăitului, cari, pe cât e posibil, înlocuiesc la orbi vederea îi aduce pe o treptă de rafinament și de perfecțiune la care un om cu vedere bună nu pōte nici nisui, dăr ajunge. Massagiul este însă tocmai un procedeu, unde un pipăit fin va onōșce cu o siguranță crescândă tōte schimbările țesăturilor membrilor. Mâna unui orb se potrivește decī admirabil pentru esecutarea massagiului.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu.*

Reductor responsabil: *Traian H. Pop.*

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

Pentru pregătirea bucatelor se atrage atențiunea familiilor române asupra folositoare cărți intitulată: „*Bucătăreasa națională*“, carte de bucate a bucătăriei române, franceze, germane, și ungare. E tipărită la Brașov de reșosatul librar I. C. Hîntescu și la compunerea ei și-au dat concursul și unele dame distinse și harnice române de pe atunci. Până aci cartea a rămas cea mai bună și bogată în felul său. Felul bucatelor sunt înșirate toate în ordine alfabetică după numele lor. Sunt în număr de vre-o 1620, ér cartea conține peste 700 pag. format mare cuart. Limbagiul e ușor, așa că nu-i Român oare să nu-l priceapă. Costă numai cor. 1.60 plus 40 banî spese postale.

Antropomorfisme și Antiantropomorfisme în limba română de Nicolae Sulică. În limba noastră scrierile de felul acesta sunt rare și scrierea acésta a d-lui profesor la gimnasiul român din loc Nic Sulică se distinge nu numai prin conținutul său bogat și sistematic, prelucrat după stricta metodă științifică, ci și prin limbajul său scris la înțelesul tuturor. Autorul e cunoscut și din scrierile sale folklorice-filologice de până acum. Cartea ce anunțăm acum, se poate procura dela Tipografia A. Mureșianu cu 40 cr. séu 80 banî (plus 5 banî porto).

Cărți pentru comercianți și funcționari de bancă:

„*Curs complet de corespondența comercială*“ de I. C. Panțu. Conține modele de circulare, scrisori de înforțunî, recomandări și acreditive; scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; cesiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede, cupóne etc. Prețul 1 fl. 60 cr.

Un capitol din Contabilitatea duală de I. C. Panțu, prof. la școala comer. superiőră din loc. Tracteză principiile contabilității duple ilustrate cu diferite exemple, pe cari studiindu-le cu atențiune, poți orî și cine să învețe ținerea socotelor în economia proprie și în afacerile comerciale. Prețul 50 cr. (+ 5 cr. porto).

Al doilea capitol din contabilitatea duală, de I. C. Panțu. Acésta nouă broșură conține: *afacerile de credit cambial și afacerile de bancă*. Prețul broș. 2 coróne (+ 10 banî porto).

Procent, Promii, Interese și Teoria conturilor curente de I. C. Panțu. Arată calcularea intereselor pe anî, pe lunî și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit. Prețul 40 cr. (+ 3 cr. porto).

Idei fundamentale în economia politică de Ioan Socaciu, vechi profesor la școalele com. r. din Brașov. Prețul 65 cr.

Scrieri istorice.

Memorii din 1848-49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunei III în 1848-49. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„*Tera noastră*“. Descrierea părților Ardealului dela Mureș spre miază-zi și valea Mureșului, de Silvestru Moldovan, — e o scriere unică în felul său, atât de calduros aprețiată de întreaga țiaristică română. Cu deosebire din bibliotecile populare ea n'ar trebui să lipsescă. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr.)

„*Pintea Vitezel*“, tradițiunî, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Rețeganul. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiunî și istorisirî din toate părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„*Românul în sat și la óste*“. Acésta este titlul unei noue cărțicele, ce d-l Ioan Pop Rețeganul, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 10 cr., cu posta 13 cr.

„*Colonel David baron Urs de Margino la Solferina și Lissa*“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger anul trecut în reuniunile militare dela Brașov și Sibiiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

„Călinarul Plugarului“

pe anul comun 1901,

se poate procura dela Tipografia A Mureșianu din Brașov.

„*Călinarul Plugarului*“ întră în anul al IX-lea, cuprindend: În *partea calendaristică*: Cronologia anului 1901, Regentul anului; Sărbătorile și alte zile schimbătoare; Calculul sărbătorilor mai mari; Posturile etc. Urméază partea strict calendaristică: cele 12 luni ale anului cu sfaturi pentru plugari și semnele de timp după calendarul de 100 de ani.

Urméază Genealogia domnitorilor; Tabele telegramelor și postale; Competințe de timbru și taxe; Scala timbrelor; apoi Têrgurile din Ardeal, Bănat și Tera ungerescă după datele oficióse îndreptate și publicate de ministrul de comerčiu.

În *partea literară* se găsesc bucăți alese: Cântec (poesiă de G. Coșbuc); Ostașilor Români (P. Dulfu); Dorobanțul (G. Coșbuc); Crainicul primăverii (Sân-Petrea-nul); Testamentul lui Moș-Cărlig, schiță de I. C. Panțu; o frumoasă Poveste de pe vremea când Mântuitorul Christos umbla pe pământ; Cuvinte înțelepte ș. a.

În *partea economică*: Lucrarea pământului; Crescerea vitelor; Hrana vitelor; Grijiile de avut la hrănirea vitelor; Hrana țeranului și crescerea caprelor; Puterea de nutrire a pómelor.

Economia casnică: Prăsirea curcilor; Clocirea și crescerea puilor de găină; Conservarea ouólor. Urméază felurite povești tot din sfera economiei casnice.

În fine o interesantă istorisirie despre Ciudățeniile trăsnetului.

De astă-dată „*Călinarul Plugarului*“ cuprinde ilustrațiunile: edificiul gimnasiului român din Brașov și sala festivă a acestui gimnasiu.

Călinarul costă 25 cruceri séu 50 de banî esemplarul, (+ 5 banî porto postal.) Véndetoriilor se dá rabat convenit.

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Ianuarie. n. 1901.

Renta ung. de aur 4%	117.05
Renta de coróne ung. 4%	92.20
Impr. cáil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.40
Impr. cáil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	100.30
Oblig. cáil. fer. ung. de ost I. emis. 120.—	
Bonuri rurale ungare 4%	91.70
Bonuri rurale croate-slavone	92.75
Impr. ung. cu premii	165.65
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	140.—
Renta de argint austr.	98.25
Renta de hârtie austr.	98.10
Renta de aur austr.	117.35
Losuri din 1860.	136.80
Acții de-ale Băncei austro-ungară	17.02
Acții de-ale Băncei ung. de credit. 668.—	
Acții de-ale Băncei austr. de credit. 602.—	
Napoleoniori.	19.15
Mărci imperiale germane	117.60
London vista.	240.57 1/2
Paris vista	95.80
Rente de coróne austr. 4%	98.30
Note italiene	90.40

Cursul pieței Brașov.

Din 21 Ianuarie. 1901.

Bancnota rom. Cump. 18.76 Vënd. 18.80
Argint român. Cump. 18.50 Vënd. 18.70
Napoleoniori. Cump. 19.12 Vënd. 19.20
Galbeni Cump. 11.22 Vënd. 11.40
Ruble Rusesci Cump. 2.54 Vënd. 2.57
Mărci germane Cump. 23.50 Vënd. 23.65
Lire turcesci Cump. 21.50 Vënd. 21.70
Scris. fonc. Albina 5% 100.— Vënd. 101.—

In Stupinele Brașovului, (Méhkert, Brassó), **se află de vëndare**

FÊN BUN.

Se vinde și pe așteptare. Informațiunî, la d-l capelan din Stupini, Ioan L. Maximilianu.

8—10 121C.

„ALBINA“, institut de credit și de economii în SIBIIU.

Publicațiune.

In sensul artic. de lege XXXVI. din anul 1876 ș. 29.

1. Suma scrisurilor fonciare puse în circulațiune cu ziua de 31 Decembre 1900 face	K	4 838,000.—
2. Pretensiunile institutului de împrumuturi hipotecare, cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciare sunt de	K	5.060.960.93
3. Valórea hipotecelor luate de basă la sus numitele împrumuturi hipotecare este de	K	18.710.709.52
4. În sensul ș. 97 din statute „fondul special“ pentru asigurarea scrisurilor fonciare e de	K	400 000.—

acesta e indus în cont separat și plasat în următoarele efecte publice:

Nom. K.	2.000.—	Sorti de stat din 1854 cu 3.2 %,
„	10.400.—	Sorti de stat din 1860 cu 4 %,
„	12.000.—	Mai Rente 4.2 %,
„	5.600.—	Obligaț. cu premii ale băncei ung. hipot. cu 4 %,
„	6.000.—	Obligaț. cu premii ale instit. austr. privil. de credit fonc. cu 3 %,
„	4.500.—	Sorti pentru regularea Tisei cu 4 %,
„	2.600.—	Sorti pentru regul. Dunărei din 1870 cu 5 %,
„	200.000.—	Scrisuri fonc. ung. Landes-Centr. Sparc. cu 4 1/2 %
„	163.200.—	Scris. fonc. Pester-Ung.-Comercialbank,
„	4.000.—	Acțiuni ale reuniunii generale de credit fonc. pentru proprietarii micî din Ungaria.

Sibiiu, în 5 Ianuarie 1901.

Direcțiunea.

1—1,1217

Contabil-Corespondent

Se caută pentru România un tinér, absolvent de școala comercială, avend cunoscința și practica de contabilitate și corespondență, cel care posedă sciința și de corespondența franceză și mai puțin germană, e preferit. — Postul se va ocupa prompt.

Oferte deslușite cu mențiunea de virstă, chestiunii militare și însoțite de atestaturi și fotografie, se vor adresa sub „*Onest și silitor 1901*“ la „*Administrațiunea*“ acestui țiar.

1—2 (1218)

Chief-Office 48, Brixton-Road, London sw.

Pastilele-Hămatin

contra anemiei și debilități corporale, ale

Farmacistului A. Thierry, sunt mijlocul cel mai bun pentru delaturarea lipsei de sânge, a galbinărei și a bólelor împreunate cu acestea. Nu trebuiesc folosite vinuri grele feruginoase, ce irită nervi stomacului, ci pastilele noastre, care se pot ușor asimila. Fie-care cutie trebuie se porțe subscrierea a producentului. O cutie franco cu posta 4 coróne.

Trimite după asignarea prețului:

Apotheker A. Thierry's Balsam-Fabrik in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provédut cu cele mai bune mijlóce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta **orî-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DOBÎNȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURÎ.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURÎ.

*Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în toată mărimea.*

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURÎ-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.